

سفر به یک جاذبه بکر گردشگری

پناهگاه وحش «نابند»، سرزمین شگفتی‌ها

کبک، تیپو و چکاوک در کنار طیف وسیعی از پرندگان شکاری نظیر دلیجه، سنقر، سارگپه، عقاب طلایی، بخری و ... جلوه‌های دیگری از تنوع زیستی را در این عرصه به تصویر کشیده‌اند. ۱۲ گونه پرنده شناسایی شده منطقه نابند در

معرض تهدید و یا کمیاب هستند. شرایط اکولوژیک منطقه و دست نخوردگی زیستگاه‌ها موجب ایجاد شرایط مطلوب برای زیستن خزندگان ارزشمند بیابانی در این عرصه شده است. از مهمترین گونه‌های شناسایی شده این منطقه به مار شتری، شترمار شیرازی، مار قیطانی، مار خالدار، مار جعفری، خاردم، جکوی دم‌پنج‌گایز، لینگ، آگامای استپی، آگامای چاپک و آگامای سروزغی دم‌سیاه می‌توان اشاره کرد.

• قابلیت‌های گردشگری

در زمینه قابلیت‌های گردشگری پناهگاه حیات وحش نابند می‌توان به وجود زیستگاه‌های متنوع، تنوع زیستی و کاروانسرای قدیمی در مسیر راه ابریشم اشاره کرد که می‌تواند به نحو موثری زمینه فعالیت علمی گردشگری در این پناهگاه را فراهم کند.

سرزمین سیاه و چشمه‌های آب سرد و گرم و دیگ رستم، قلعه ملک شور، کاروانسرای حوض قربان و رباط چهل پایه تنها چند نمونه از ده‌ها مکان و بنای تاریخی واقع در پناهگاه نابند هستند که می‌توانند در گردشگری این منطقه نقشی بسزا ایفا کنند. تاریکترین آسمان خاورمیانه نیز که از جاذبه‌های توریستی و گردشگری مهم ایران محسوب می‌شود در این منطقه قرار دارد زیرا در این پهنه وسیع هیچ آلودگی نوری وجود ندارد و آسمان شب در تمامی فصول سال بسیار زیبا و حیرت‌انگیز است. در کنار سنگ‌ها، دق‌ی وجود دارد به نام دق سرد و گرم و دو چشمه آب سرد و گرم در کنار دق که آب سرد آن به طور معمول جاری و آب گرم از زمین می‌جوشد و احتمالاً دهانه فوران سنگ‌های مذکور، همین کویر سرد و گرم باشد. این پناهگاه در بخش دیپوک شهرستان طبس قرار دارد. فاصله پناهگاه تا دیپوک ۱۵۰ کیلومتر، تا طبس ۲۴۰ کیلومتر و تا مرکز استان ۲۹۰ کیلومتر می‌باشد.

آن رویش گاه‌های جنگلی طبیعی و نسبتاً گسترده تاغ در پیرامون این بیابان‌ها و تپه‌ماهورهای ماسه‌ای در بخش‌های شرقی و مرکزی منطقه از عمده‌ترین چشم‌اندازهای زیبای منطقه محسوب می‌شود.

به طور کلی تاکنون ۱۷۷ گونه گیاهی در این پناهگاه شناسایی شده که نام ۲۶ گونه از آنها در فهرست سرخ موسسه تحقیقات جنگل‌ها و مراتع آمده است و تنها پنج گونه از این دسته اندمیک نیستند. چوبک تماشایی، کلاه میر حسین خار سفید، کلاه میر حسین دم عقربی، بادام عاجی، بادام خاکستری، گون درختچه‌ای، زیره کرمانی و زیره سیاه از انواع گونه‌های گیاهی این منطقه‌اند. همچنین جمعیت نسبتاً مناسبی از قوچ و میش در تپه‌ماهورها تا دامنه ارتفاعات نابند وجود دارند و به همراه جمعیت کم تراکم جبیر در زیستگاه‌های دشتی و تپه‌ماهورها طعمه‌های مناسبی برای معدود بازمانده‌های یوزپلنگ آسیایی هستند.

• سلطان صخره‌ها

کل و بز سلطان صخره‌ها و ارتفاعات پناهگاه به ویژه کوه نابند به عنوان مرتفع‌ترین کوه منطقه محسوب می‌شود و شواهدی نیز مبنی بر زیست پلنگ در این ارتفاعات به دست آمده است. در زیستگاه‌های مختلف پناهگاه حیات وحش نابند، گونه‌های متعددی از راسته حشره‌خواران، چونندگان، گوشت‌خواران، خرگوشیان و خفاش‌ها زیست می‌کنند. یوزپلنگ آسیایی از گونه‌های برجسته پناهگاه حیات وحش نابند محسوب می‌شود و دامنه انتشار این گونه به طور عمده در بخش‌های تپه‌ماهوری، نیمه کوهستانی، مناطق نیمه بیابانی و بیابانی است. پستانداران شناسایی شده منطقه به چهار راسته و هفت خانواده تعلق دارند که بز کوهی، قوچ و میش، جبیر، شغال، روباه شنی، شاه‌روباه، خاریشت ایرانی، تشی، خرگوش، پامسواکی بزرگ، کفتار، کاراکال، گربه‌شنی، یوزپلنگ و روباه معمولی از آن جمله هستند. پرندگان بومی، زیبا و ارزشمند پناهگاه حیات وحش نابند نظیر هوبره، زاغ‌بور، باقرقره شکم‌سیاه، باقرقره گندمی،

حسین استاد - بخش دیپوک شهرستان طبس با بیش از ۲۳ هزار کیلومتر مربع مساحت از بزرگترین بخش‌های استان از نظر وسعت است که گونه‌های جانوری زیادی در این پهنه از سرزمین ایران وجود دارند.

پناهگاه حیات وحش نابند که در عمق کویر واقع شده جاذبه‌ای بکر و تماشایی است که علاقه‌مندان به حیات وحش و محیط زیست را به سوی خود می‌خواند. این پناهگاه از جمله جاذبه‌های بکر گردشگری است که کمتر به معرفی آن پرداخته شده است در حالی که این منطقه می‌تواند به عنوان جاذبه گردشگری حیات وحش معرفی شود و سالانه هزاران نفر از گردشگران داخلی و خارجی را به سوی خود جذب کند.

به گزارش «خراسان جنوبی» پناهگاه حیات وحش نابند با هدف حمایت از گونه‌های جانوری کمیاب مانند جبیر، یوزپلنگ، هوبره، کل و بز و ... از اول آذرماه سال ۱۳۷۴ تا اول آذرماه سال ۱۳۷۹ به مدت پنج سال به عنوان منطقه شکار ممنوع انتخاب شد و در نهایت با تلاش مأموران محیط زیست و احیای حیات وحش منطقه در سال ۱۳۸۰ مساحتی بالغ بر یک میلیون و ۵۰۰ هزار هکتار از این عرصه به پناهگاه حیات وحش نابند ارتقا یافت. بخش عمده‌ای از این منطقه را سیمای دشتی تشکیل می‌دهد که در نزدیکی کوهستان قرار دارد و دارای شوره‌زارهای وسیع است.

نابند را به دلیل برخورداری از گونه‌های مختلف و متنوع جانوری و گیاهی می‌توان تصویری بی‌نظیر از زیبایی‌های خلقت دانست. از مهمترین ویژگی‌های این پناهگاه، وجود یکی از مهمترین زیستگاه‌های یوزپلنگ آسیایی در این منطقه است و زیستگاه‌های متنوع و کاروانسرای قدیمی نیز زمینه فعالیت علمی و گردشگری در این پناهگاه را فراهم کرده است.

• جلوه‌های پناهگاه

پناهگاه حیات وحش نابند در بخش دیپوک و جنوب و جنوب غرب شهرستان طبس واقع شده است. وجود دق‌های وسیع و اراضی تپه‌ماهوری، ماسه‌بادی و شوره‌زارهای گسترده از جلوه‌های موجود در پناهگاه است. علاوه بر

